

> Retouradres Postbus 315 3500 AH Utrecht

Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap
t.a.v. de heer E. Postma
Weg der Verenigde Naties 1
3527 KT Utrecht
info@knag.nl

Bureau van het CvTE
Muntstraat 7
3512 ET Utrecht
Postbus 315
3500 AH Utrecht
Nederland
www.cvte.nl

Contactpersoon
J. van Miert
clustermanager
maatschappijgerichte
vakken havo/vwo

j.vanmiert@cvte.nl

Datum 18 oktober 2018
Betreft Beantwoording brief KNAG over handhaving atlas op het centraal
examen

Onze referentie
CvTE

Bijlagen

Geachte heer Postma

Op 27 september ontvingen wij uw brief over ons besluit om niet langer een atlas als hulpmiddel bij het centraal examen aardrijkskunde toe te staan. In uw brief schrijft u begrip te hebben voor onze argumenten, maar geeft u aan dat deze niet opwegen tegen enkele nadelige gevolgen van dit besluit. Eerder hebben wij u enkele malen mondeling geïnformeerd over dit onderwerp. Helaas is het ons niet gelukt u te overtuigen van de noodzaak van ons besluit. Wij zullen dit besluit echter niet herroepen. Wel hopen wij in de komende periode met u in gesprek te zijn over de ondersteuning van docenten in deze nieuwe situatie, waarbij het gebruik van de atlas ook wat ons betreft essentieel is.

Gelijke uitgangspositie voor leerlingen

Eind december 2017 heeft het CvTE geconstateerd dat er naast De Grote Bosatlas een tweede atlas is ontwikkeld die voldoet aan de CvTE-eisen voor een atlas als hulpmiddel bij het centraal examen. Het CvTE heeft daarop onderzoek gedaan onder 183 leerlingen op 17 verschillende scholen. Uit dat onderzoek hebben we geconcludeerd dat bij een examen met twee verschillende atlassen leerlingen een verschillende uitgangspositie hebben. Voor het CvTE weegt dit zwaar. Wij kunnen niet lichtvaardig omspringen met de ook door u geconstateerde (detail)verschillen tussen beide atlassen. Een leerling kan hierdoor worden benadeeld. Ons onderzoek laat zien dat verschillen tussen beide atlassen voor een leerling een scorepunt kan uitmaken met consequenties voor voldoende of onvoldoende of zelfs slagen of zakken.

U vraagt ons om 'praktisch om te gaan' met mogelijke verschillen tussen atlassen. Verschillen in kwaliteit van scholen en van docenten kunnen we niet wegnemen voor leerlingen. Bij de afname van het centraal examen moeten kandidaten er echter vanuit kunnen gaan dat ze hetzelfde examen maken als andere kandidaten, met dezelfde hulpmiddelen mogen werken en volgens hetzelfde correctievoorschrift worden beoordeeld. Dit is niet meer het geval als twee verschillende atlassen als hulpmiddel gebruikt gaan worden.

Examen blijft op hoog niveau

U schrijft over het centraal examen als 'het hoogste niveau' en geeft aan dat het examen aardrijkskunde devalueert als 'essentiële atlasvaardigheden' zoals kaartselectie niet meer worden getoetst. Inderdaad zal de kaartvaardigheid kaartselectie in een centraal examen zonder atlas nog maar zeer beperkt worden getoetst. Tegelijkertijd komen andere belangrijke kaartvaardigheden nadrukkelijk in het centraal examen aan de orde doordat we gebruik gaan maken van bij het examen afgedrukte atlaskaarten.

In onze ogen wordt een hoog niveau geborgd door centraal examen én schoolexamen gezamenlijk. Het is voor elke docent mogelijk om – met gebruik van een atlas – kaartselectie een prominente plaats in het schoolexamen te geven. Als docenten gebruik maken van de mogelijkheden die het schoolexamen hen biedt, komt een evenwichtige uitvoering van het examenprogramma niet in het geding en blijft het niveau van het examen op het gewenste peil.

De atlas als leermiddel

In uw brief schrijft u dat de beschikbaarheid en actualiteit van atlassen onder druk zou komen te staan, door een negatief effect op de bereidheid van schoolleiding en ouders om te investeren in atlassen. Dit kan een gevolg zijn van ons besluit. Maar niet een CvTE-regeling moet de legitimatie zijn voor de aanschaf van een atlas, maar onderwijskundige en didactische argumenten. Aardrijkskunde is een belangrijk schoolvak, gegeven door toegewijde docenten, daarin ondersteund door het KNAG. Het is te verwachten dat vaksecties in staat zijn het belang van een afgewogen pakket leermiddelen voor hun vak te kunnen onderbouwen. Daarin heeft een atlas een vanzelfsprekende plaats, waarschijnlijk steeds vaker aangevuld met digitale applicaties.

Ook zonder een atlas als hulpmiddel kunnen wij een centraal examen ontwikkelen dat recht doet aan het examenprogramma. Graag blijven wij met het KNAG in gesprek over de kwaliteit van het centraal examen én de manier waarop we docenten kunnen ondersteunen bij hun schoolexamens.

Wij verwachten hiermee antwoord te hebben gegeven op uw brief.

Met vriendelijke groet,

J. van Miert, clustermanager maatschappijgerichte vakken havo/vwo
H. Palings, voorzitter vaststellingscommissie aardrijkskunde havo/vwo

Cc Tweede Kamer der Staten-Generaal, Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Bureau CvTE

Datum

18 oktober 2018

Onze referentie

CvTE